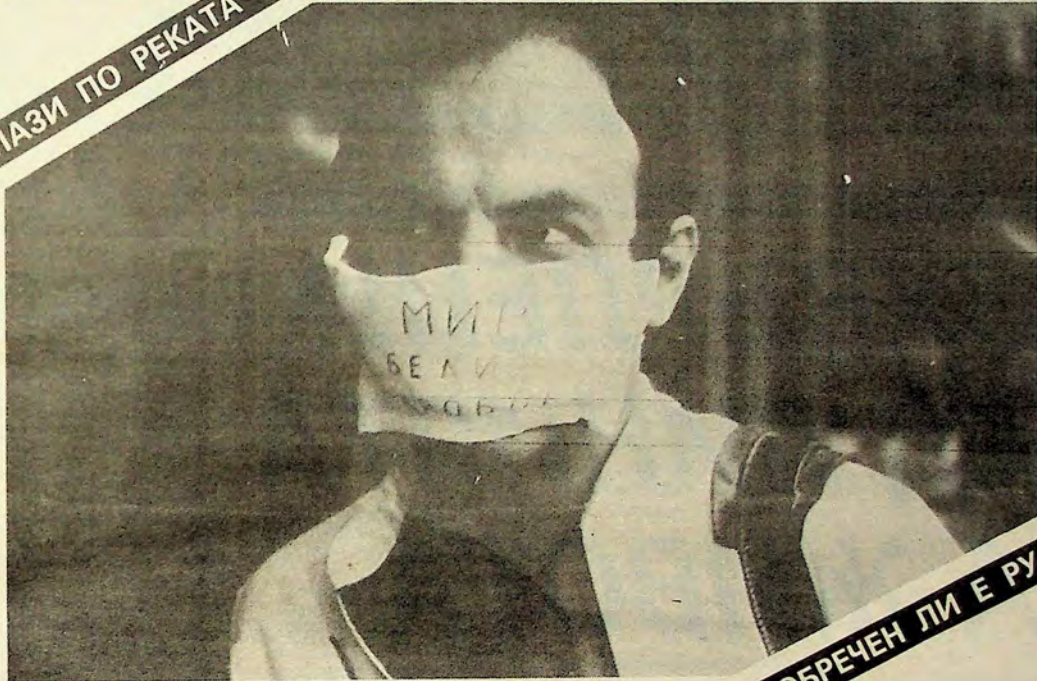

ТАЛАЗИ ПО РЕКАТА

ОБРЕЧЕН ЛИ Е РУСЕ?

ГРАД

От нашия
специален пратеник
Димитър Сотиров

ПОД

ЗАПЛАХА

Как бихте реагирали, ако детето ви започне често без видима причина да губи почва под краката си, а лекарите са безсилни да помогнат. Ако, събуждайки се при всяко вдишване, тежи, очите парят, а при всяко адишване гърдите ви раздира пореден пристъп на мъчителна и суха кашлица. Но няма къде да избягате, защото целият град вече е покрит със синкава мъгла, пропита с хлорни йони. . .

чението на Дунава, както казват местните хора, сърцата им се свиват. Най-тревожни са онези, които са виждали изпусканите откъм румънския бряг вредни вещества да прииждат на талози по реката. . . — Това се случва най-често между 1 и 3 часа след полунощ — твърди г-н Цветан Караманов, страстен любител на нощния риболов. — А по реката усещането е жестоко. Без маска направо ще се задушиш. . .

На стр. 5

За русенци тази картина е убийствено позната от около осем години. По-точно — от септември 1982 г., когато влизат в действие първите мощности на Химическия комбинат в съседния румънски град Гюргево. От

тогава драмата на Русе напразно чака своя епилог. Кратка пауза настъпва от юли 1988 г., когато, след многобройните протести от българска страна, заводът за хлор и солна киселина — главният замърсител на района, най-

сетне е закрит. Русенци въздъхват (по-точно казано — поемат дъх) с облекчение, без да подозират, че лошото тепърва предстои. От началото на май 1990, задуха ли „долнякът“ откъм север, дето „подпира“ те-

ГРАД ПОД

От 1-а стр.

ЗА ПЛАХА

В такива нощи маска е нужна и в града, макар че ползата е минимална. Не помагало намокреният чаршаф върху прозорците, нито другите предпазни средства, поднесени със смразяваща педантичност в „Паметка за поведение на населението при обгазяване с хлор“ от преди три години. В нея е записано дословно: „Смъртния изход при отравяне с хлор се обяснява с химическото изгаряне на белите дробове“...

Обречени ли сме, се питат все по-често русенци? Кой би могъл да отговори, след като дори в нощта преди последната среща по екологията с делегация от Гюргево, Русе е в плен на поредното обгазяване. А на сутринта става ясно, че по свое усмотрение гюргевици още преди една година са променили уточнената след толкова усилия методика на измерванията.

На жителите на 200-хилядния крайдунавски град вече им е трудно да си спомнят колко пъти са осъждали под синкавия „похлупак“ на хлорните съединения. Статистиката дава малко по-точна представа – само за три години до лятото на 1988 г. обгазяванията са повече от 180 пъти. При това – в концентрации до десет и повече пъти над пределно допустимите. Сега, през 1990 г., тези стойности са значително по-ниски. И все пак...

– В такива дни се чувстваш ужасно – споделя Параскева Калева. – Обхващат те слабост и апатия, от които трудно можеш да излезеш.

Учудващо е как дори в подобна ситуация русенци намират сили да се шегуват с положението. Но много от тях след възобновяването на газовите „атаки“ от около месец вече са загубили надежда, че нещата могат да се променят. Въпреки това с усмивка разказват анекдота за разликата отпреди закриването на Завода за хлор и солна киселина и сега. По-рано откарвали пострадали от обгазяванията на носилки, а

Снимките са предоставени с любезното съдействие на редакцията на в. „Дунавска правда“ – Русе

Автор:
Елисей ЕЛИСЕЕВ

сега те сами отивали в болничните заведения...

Черен хумор? Може би, но какво друго им остава на русенци след годините на безплодни разговори в доказване на очевидното. През това време редица заболявания, непознати или слабо разпространени дотогава, тревожно са нараствали. На лекарите от града принадлежи терминът „русенски бели дробове“, изведен от различните неспецифични болести на дихателните органи. За десетте години сред 1975 г. общата заболяемост и при децата, и при възрастните е отскочила два пъти над нормите. А русенските лекари вече са специалисти по неволя в хроничните бронхити,

острите конюнктивити, ринитите, дерматитите и т. н.

Ако доскоро проблемът се е свеждал изключително до йоните на хлора и неговите производни, сега медицинските среди говорят за т. нар. „микста“ – сбор от вредни вещества в атмосферата. В тях попадат серният двуокис, хлороводородът, оловните аерозоли, прахът. Всички те „ан блок“ са довели до превръщането на Русе в едно от осемте селища в страната, обект на специално екологическо проучване за здравните последици от замърсяването на околната среда. Резултатите от последните изследвания на 3500 русенски деца на възраст до 14 години сочат отклонение от нормите

у всяко шесто от тях. А само на 25 километра по на изток, в Сливо поле, този показател е значително по-нисък – едно на всеки 14...

– Сблъсваме се и с все още недостатъчно добре интерпретиран анемичен синдром – с тревога отбелязва д-р Евгений Назъров, главен лекар в Обединената районна болница в Русе. – Този синдром се наб-

людава при повечето от децата с отклонения от нормите. И друго ни безпокои – хронични заболявания като трахеобронхит вече се възобновяват и без наличие на причинителите си.

Към многото „модерни“ болести русенските лекари сега добавят друга – „хлорофобия“, изразяваща се в подчертана негативна емоционална лабилност от продължаващата хлорна инвазия. Затова е повече от странна щраусовата позиция, заема на в последно време от румънската страна. Тя при всеки повод заявява, че за нея проблемът хлор не съществува от 1988 година. Но измерванията показват друго. Концентрациите над Русе,

които варират в големи граници, са с имисионен производ, т. е. идват над града, разтворени във въздуха. Опитите да се отрече този факт са най-малкото нелепи. Още повече, че закриването на площадка № 1 в Химкомбината в Гюргево през 1988 г. съвсем не означава пълно скъсяване с хлора.

Продължаващото производство на епихлорхидрин го доказва. А според специалистите синтезът на багрила е идентичен замърсител на околната среда. Трудно е да се посочи точно откъде „изтичат“ отровните хлорни йони и техните съединения, тъй като съществува цял комплекс от потенциални източници. Макар и с половин уста румънските химици признават, че и техниката, и използваните технологии принадлежат на миналото. В развитите страни подобни производства не представляват никакъв проблем, но тревогите на русенци са оправдани, още повече че първоначалните проекти предвиждат основните фондове на комбината да достигнат стойност, приблизително равняваща се на около 1/3 от фондовете на родната ни химическа промишленост.

Статистиките сочат, че сред потенциалните замърсители на околната среда химическата индустрия заема „скромното“ четвърто място с осемте си процента – след енергетиката, транспорта и металургията. Но според русенци в момента тя е най-голямата заплаха. Това е разбираемо, макар и не напълно вярно. Защото и от двете страни на Дунава няколко десетки предприятия бъдат в атмосферата отрови, не по-малко вредни от хлорните продукти. И тъкмо в посока на постепенното им ограничаване и премахване са насочени усилията на съвместните комисии от експерти от Русе и от Гюргево. Ако това не стане в близките години, опасността след време и за двата града да се говори единствено в минало време, си остава...